

SEGRE

ESPORTS | pàg. 38

El Vila-sana celebra la Supercopa obrint la Lliga amb golejada al Raxoi (8-1)



GUIA | pàg. 47

Mamapop ha recaptat més de 256.000 euros per a la investigació en deu anys

Suplement

LECTURA

El periodista Àlex Oro publica un llibre sobre 'Quadrophenia' de Who



DIUMENGE 27
D' OCTUBRE DEL 2024
Número 15.379 · Any XLIII
2,70 €

www.segre.com

Salva la vida un tractorista atrapat per l'avinguda del riu Segre a la Cerdanya

Efectius || Quatre dotacions terrestres, un helicòpter i un metge van treballar en el rescat

Guissona || Cedeix un mur al carrer del Tint al costat de les excavacions del parc arqueològic de Iesso

Precipitacions || Les fortes pluges deixen 50,3 litres a la Seu d'Urgell i 50,2 a Organyà



El tractorista es va subjectar a la roda per no ser arrossegat pel corrent.

BOMBERS DE LA GENERALITAT
GUIA | 50

Els familiars del 50% de difunts de Lleida ciutat opten per la incineració

Els cementiris són cada vegada més plurals

Els cementiris de les comarques de Lleida s'adapten a la nova realitat que suposa una societat multicultural i cada vegada més municipis adapten espais per donar sepultura en terra als musulmans. També canvia la tendència en els ritus mortuoris i a Lleida ciutat, un cinquanta per cent dels difunts ja són incinerats a l'únic crematori de la província.

ÉS NOTÍCIA | 3-5

El lloguer s'emporta el 40% de la renda a la Cerdanya, la Segarra, l'Alt Urgell i Aran

El preu del lloguer supera el llindar del 30% dels ingressos que recomanen destinar els experts a les comarques de Lleida i en quatre comarques la mitjana ja es dispara fins al 40%.

COMARQUES | 15

EDUCACIÓ

La nova seu d'Illerna serà l'edifici de fusta més gran de Lleida

LLEIDA | 9

Pallars/Ribagorça
El túnel del refugi antiaeri de la Pobla serà visitable

Només el 17,5% de cases de la Vall de Boí són primeres residències

COMARQUES | 19-23



EL BARÇA DE FLICK SILENCIA EL BERNABÉU AMB UNA EXHIBICIÓ (0-4)

ESPORTS | 30

Lleida
Tàrrrega
Fraga

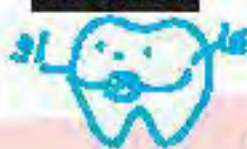
978 222 020

CLÍNICA
DENTS

Dra. Lamberto

Torna a
somriure!

ORTODONCIA



IMPLANTS

BLANQUEJAMENT



clinicadents.com

Pallars

TALARN

Milliores al consultori mèdic

L'ajuntament de Talarn ha donat llum verda a la millora, ampliació i adequació del consultori mèdic local. Els treballs preveuen una inversió de 32.655 euros i han de permetre convertir aquest equipament municipal en un espai funcional i modern per donar resposta a les necessitats sanitàries dels veïns de la localitat.

SANT ESTEVE

Obres al camí de l'Alzina a Beniure

L'ajuntament de Sant Esteve de la Sarga invertirà 22.000 euros en la millora del camí local entre el nucli de l'Alzina i Beniure. Els treballs compten amb una subvenció del departament d'Agricultura. En aquest camí hi ha trams amb el paviment molt deteriorat i amb clots que el fan insegur.

ALINS

Renoven una passarel·la a Ainet

El servei de manteniment del Parc Natural de l'Alt Pirineu i Aran ha renovat una passarel·la de fusta que estava molt deteriorada al camí senyalitzat d'Eixerto, a Ainet de Besan. Aquesta mesura ha permès augmentar la seguretat d'aquest pas i permetre l'accés a un dels camins empedrats d'aquest espai natural.

SORT

Sort impulsa la reforma del camp de regates de l'Aigüerola

Milliores en la instal·lació a tres anys del Mundial del 2027 de piragüisme

E. FARNELL

Sort vol tenir llest el camp de regates de l'Aigüerola, a la Noguera Pallaresa, per a la celebració del Mundial de Piragüisme del 2027, que compartirà com a seu amb la Seu d'Urgell. Per això, el consistori ha tret a concurs la redacció del projecte de millora de la instal·lació d'aigües braves al seu pas per Sort per 350.900 euros. Està previst que la capital del Sobirà aculli les disciplines d'estil lliure i descens en aigües braves. El projecte de millora preveu completar així la reforma que ja va tenir lloc amb motiu del Mundial del 2019 i en aquesta ocasió se centrarà en el camp de regates.

El projecte ha de contemplar una readequació de l'obra que es va fer fa cinc anys. Es tracta de millorar el curs fluvial, a la part urbana de la Noguera Pallaresa, ja que dels dos rullols (ona d'aigua que permet les acrobàcies piragüístiques) un es va considerar acceptable per a les proves del Mundial encara que la seua configuració no va ser la més òptima.

Quant a l'altre rullol, no es va poder utilitzar per la mala configuració i perillositat, que ha causat diverses incidències des de la seua construcció.

Així mateix, al llarg dels anys s'han fet actuacions dins del tram natural i no canalitzat de la Pallaresa al seu pas per Sort i s'ha comprovat que les variacions estacionals de cabal, les activitats nàutiques, tant al camp de regates com a l'estadi



Alguns dels voluntaris que ahir van participar en la neteja del curs organitzada per IniciativaRius.

d'estil lliure i els usos agrícoles (captació de reg de les Vernedes) fan que sigui molt difícil obtenir una infraestructura adequada i segura.

Les obres, que s'estima que costaran al voltant de 2,5 milions d'euros, han de permetre disposar d'un camp de regates sostenible per reduir el manteniment i el cost que suposarà per al consistori. Així mateix, han d'assegurar que la instal·lació tingui el menor impacte visual i s'integri a l'entorn i que el curs del riu sigui un espai segur a l'ubicar-se en un àmbit urbà de la Noguera Pallaresa.

RECOLLIDA DE RESIDUS DE LA PALLARESA

Retiren centenars de residus del curs de la Noguera Pallaresa

■ Diversos voluntaris van participar ahir en la neteja coordinada en diversos trams del riu Noguera Pallaresa entre Sort i Gerri de la Sal. Al migdia els voluntaris es van trobar a Sort per fer la separació dels residus i escombraries, que després

es traslladaran a la deixalleria comarcal on se seleccionarà i serà tractada. La jornada d'ahir va comptar amb un dinar per als voluntaris participants i tallers de reciclatge. L'any passat es van retirar 4.150 kg de residus del curs del riu.



segre.com/club



Telèfon
973 24 80 08

NOU CONCERT 'DUEL DE TRIOS'

DISSABTE, 9 DE NOVEMBRE, A LES 20.00 H
ESPAI ORFEÓ (LLEIDA)

La Fundació Orfeó Lleidatà organitza el concert 'Duel de Trios'. Ens trobem davant de dos trios amb un fort sentit d'identitat nacional, un a través de la integració del folklore espanyol i l'altre de la influència de la música russa.
Entrada general: 10 €.



www.ortefolleidata.cat



El guanyador de publicitar al web i a les xarxes el 7 de novembre

Oferta subscriptors:



**SORTEIG
ENTRADES DOBLES**

Envieu un correu a
marketing@segre.com i
deixeu les vostres dades
fins al dia 6 de novembre.

Pallars

PALLARS SOBIRÀ

“Hi havia més dies que llonganissa”

Joana Blanch recull a ‘Menjàvom del que tenívom’ la memòria culinària i etnogràfica de les padrines de la Vall de Cardós || “Hi havia un sentit col·lectiu que s’ha anat perdent”

E. BAYONA

Ningú es moria de gana, però en moltes cases hi havia més dies que llonganissa. No era possible menjar carn tots els dies, ni de bon tros”, explica Joana Blanch, una jove biòloga barcelonina que treballa com a educadora ambiental a les Planes de Son i que ha recopilat a *Menjàvom del que tenívom* (Bresca Editorial, 2024) la memòria culinària, i amb ella l’etnogràfica, de les padrines de la Vall de Cardós.

“El menjar, que és la base de qualsevol societat, perquè menjar vol dir viure, ha estat l’excusa, o el fil, per parlar d’altres coses. Però les entrevistes eren obertes i parlaven de tot. Elles deien el que els semblava

FILS ARGUMENTALS

“El menjar, que és la base de qualsevol societat, perquè menjar és viure, ha estat l’eix per a altres coses”



Teresa Ticó Marquès, de Casa Micàs de Lladorre, fulleja les pàgines del llibre amb Joana Blanch.

important, i això era l’important”, recorda.

Dinou padrines

Elles són bona part (19) de les dones de més de 75 anys de la Vall de Cardós, la memòria de les quals volien preservar els ajuntaments riberencs de la Noguera de Cardós (Tavascan, Lladorre i Vall de Cardós), que abans que la Joana arribés a la zona (va ser per a un treball de final de màster i allà segueix) ja havien aconseguit finançament i fer alguns passos cap al que

ara, amb el suport de l’IEI i del Parc Natural de l’Alt Pirineu, són un llibre i un documental, la part tècnica del qual se’n va encarregar la seua companya Bruna González.

El llibre i la cinta homenatgen les dones “que han mantingut el foc viu de les llars de tots els pobles que es troben entre el Forat de Cardós i el Port de Tavascan, i de Lo Calbo al Pla de Nequa”, on “han estat el pilar de les cases i han estat les encarregades de realitzar i sostenir les tasques imprescindibles per a la produc-

ció d’aliments i la reproducció en una economia tradicional basada en l’autosuficiència”, pot llegir-se al *Menjàvom del que tenívom* (“menjàvom del que teníem”, en parlarès).

Què tenien per menjar?

I què tenien per menjar a la vora de la Noguera de Cardós entre els anys 30 i la modernitat? “Gairebé tot era natural i autoproduït. Compraven la sal, l’oli i el vi, conreaven cereals i feien el pa. I durant els mesos en què hi havia pocs cultius dispo-

nibles, que eren molts, tiraven de conserves, d’embotits i de confitats”, assenyala l’autora, a qui va cridar l’atenció el paper central que tenia el porc a les cases que podien criar-lo.

“Conreaven patates que li donaven de menjar al porc”, recorda, mentre menciona un factor clau del llibre i el documental: “Per a mi eren interessants coses que la gent aquí pot donar per conegudes.”

Una va ser l’existència de la col de porc o col de gallina, és a dir, la col d’hivern, una de les

hortalisses que millor resisteixen el fred i que es caracteritza pel color fosc i la rugositat de les seues fulles exteriors. “És l’única que no es gela. Les fulles de fora eren per als porcs i les gallines i les de dins es cuinaven amb patata”, anota. A aquest plat se’l coneix allà com a verdura, simplement. “Al trinxat se l’anomenava verdura perquè era l’única verdura que hi havia: col i patata”, afegeix.

També la matança del porc, a l’hivern, tenia normes no escrites que remetien al polisèmic *més dies que llonganissa*: “M’explicaven que un pernil no es començava fins que no estava preparat el següent. Era una forma d’assegurar” la disponibilitat d’una de les principals

SUBSISTÈNCIA

“La fulla exterior de la col era per al porc i per a les gallines, i les de dins es cuinaven amb patata”

fonts de proteïna i de greix en els durs hiverns a més de mil metres d’altitud.

“Tot era natural i tot s’aprofitava. Aquests són els dos conceptes clau”, anota, sobre dos trets que amb el temps s’han anat difuminant. “Hi havia un sentit col·lectiu que s’ha perdut”, apunta, mentre repassa les aportacions sobre el cultiu de la terra, sovint comunal, o l’ancestral escala de valors rural en la qual “el nucli era la casa, després anava el poble i després la vall”.

ISONA I CONCA DELLA

Isona obre la XX Fira del Bolet amb 25 paradistes

La pluja va obligar ahi a traslladar els expositors de la 20 edició de la Fira del Bolet d’Isona i Conca Dellà al pavelló poliesportiu durant el dia. Va comptar amb tallers infantils i l’exposició dels 20 anys de la fira. El certamen va ser inaugurat pel periodista Abraham Orriols i es va celebrar el vuitè *Boletast*, amb cervesa artesana i vi. Avui està prevista la recepció de cistelles i les Penyes Cup.



Els actes principals es van traslladar al pavelló per la pluja.

SORT

L’enllumenat públic abaixa la contaminació lluminosa

El 98% de les bombetes i elements de lluminària del sistema d’enllumenat públic de Sort passaran a complir “la normativa del Punt de referència de la qualitat del cel nocturn del Parc Natural de l’Alt Pirineu i del Parc Nacional d’Aiguestortes” quan finalitzin els treballs de substitució que està portant a terme l’ajuntament, segons informa aquest al seu lloc web.

L’actuació compta amb l’aportació econòmica del programa

de Serveis i Subministrament d’Elements d’Eficiència Energètica en l’Enllumenat Públic de la Generalitat. Al seu torn, el consistori emmarca aquesta actuació en un “compromís de treballar per l’estalvi energètic dels equipaments públics i per fer front a l’emergència climàtica”. La millora ha inclòs la il·luminació de diferents passos de vianants per reforçar la visibilitat i, amb aquesta, la seguretat viària.

LA POBLA DE SEGUR

La residència municipal tindrà vuit noves habitacions

Compta amb una inversió de 760.000 €

E.F.
L'ajuntament de la Pobla de Segur ha aprovat la licitació de les obres d'ampliació de la residència municipal Nostre Senyora de la Ribera, que impliquen una inversió de 760.000 euros. L'alcalde, Marc Baró, va apuntar que els treballs es finançaran amb fons europeus Next Generation, a través del departament de Drets Socials amb 300.000 euros i una altra subvenció del pla de Salut de la Diputació d'uns altres 300.000 euros. Pel que fa a la resta, serà finançada amb fons propis.

Així, les obres permetran habilitar vuit noves habitacions a la tercera planta de la residència, on antigament residien les monges del Cor de Maria. També està prevista la creació d'un nou menjador i sales polivalents. A més, es canviarà la distribució de l'espai i les habitacions, entre els 11 i 12, 30 metres quadrats cada una, amb bany amb dutxa, sanitaris i aigüera. El centre municipal té 72 places públiques.

De manera paral·lela, el consistori també millorarà l'eficiència energètica de l'edifici d'acord amb les necessitats d'aquest equipament. Aquesta millora forma part del programa de rehabilitació energètica d'edificis en municipis del reptu demogràfic, que inclou el pavelló i l'oficina de turisme i preveu 1,3 milions d'ajuts.

LA POBLA DE SEGUR

El túnel del refugi antiaeri de la Pobla serà visitable

Formarà part de la ruta que narra fets de la Guerra Civil || Augmentarà el ventall de productes turístics que poden oferir empreses de guiatge

M. CODINAS

La Pobla de Segur va ser objecte de diversos bombardejos aeris durant la Guerra Civil per part de les tropes franquistes. Es van portar a terme com a part de l'estratègia d'inutilitzar les centrals hidroelèctriques del Pirineu, que aportaven a la resta de Catalunya la major part de l'energia utilitzada per la indústria. Això va obligar tant els treballadors de la central del municipi com els veïns a construir diversos refugis antiaeris per protegir-se. Dels vuit que hi ha documentats, actualment només dos són accessibles. Un es troba a la central hidroelèctrica i l'altre sota de la plaça del Daldo.

Integrat en la nova ruta turística

Per la seua banda, l'ajuntament de la Pobla de Segur treballa ara per assegurar l'estructura del segon a fi de fer-lo visitable. L'integrarà en la ruta de la Guerra Civil que ha creat recentment com a part de la seua estratègia de desenvolupament del turisme sostenible, que inclou nou localitzacions, entre les quals hi ha alguns dels refugis antiaeris.

Quant al refugi de sota de la plaça del Daldo, es tracta d'un corredor excavat al subsòl amb forma de lletra ele d'uns 42 metres de llarg i que compta amb una entrada i una sortida. Té un ample d'1,70 metres i 2,1 metres d'altura i el sostenen arcs d'obra de fàbrica.



L'interior del refugi antiaeri de la plaça del Daldo.

Josep Maria Tirbió, edil de promoció econòmica, explica que hi ha constància que van ser els mateixos veïns de la zona del Raval els que van pagar-ne la construcció. Fa un parell d'anys ja es va portar a terme una primera actuació al túnel, fent-lo observable des de l'exterior gràcies a una reixa i llums al seu interior.

És quan es van detectar defectes en l'estructura que van fer inviable fer-lo visitable. Una vegada es pugui certificar la seua estabilitat, es podrà creuar fins a la sortida, sempre acompanyat d'un guia.

"És un treball de mines i cal-

PAGAT PELS VEÏNS

Els veïns del Raval van assumir els costos de la construcció del refugi davant dels atacs de Franco

culem que no serà fins al 2026 que finalitzaran les obres", explica Tirbió, que no descarta provar de recuperar altres refugis documentats si es troba prou finançament.

La ruta de la Guerra Civil és un circuit autoguiat que comença a l'Oficina de Turisme i que complementa l'oferta turística dels usuaris del Tren dels Llacs. L'itinerari vol donar a conèixer també la història del poble als seus veïns i veïnes.

SALÀS DE PALLARS

El pont dels Palillos quadruplicarà resistència

REDACCIÓ

El centenari pont dels Palillos, que creua el pantà de Sant Antoni, a Salàs de Pallars, és aquests dies objecte d'obres per salvar-ne l'estructura.

Es va construir l'any 1916 al costat de la presa de Talarn i va ser un dels primers ponts de formigó armat de l'Estat. Territori inverteix ara 1 milió d'euros en els treballs per restaurar-lo. Es tracta de reforçar els fonaments amb micropuntals, rehabilitar

peces deteriorades, instal·lar una nova llosa de formigó i renovar el paviment i les cunetes, sempre mantenint-ne la geometria original.

Un senyal limita ara a 3,5 tones el pes dels vehicles que poden creuar-lo. Quan finalitzin els treballs podran fer-ho camions de fins a tretze tones. L'estructura forma part de la ruta cicloturística dels Llacs, que uneix Lleida amb la Pobla de Segur.



Maquinària treballant aquests dies al pont dels Palillos per restaurar-ne l'estructura.

EDGAR ALDANA